

ARTHUR SCHNITZLER'İN “FRAULEIN ELSE” VE İNCİ ARAL'IN “GELİN” ADLI ÖYKÜLERİNDE KADIN PROFİLİ

Melik BÜLBÜL*

Özet: Çağdaş yazın dünyasında yer alan sayısız yazarlar arasında belki en önde gelen yazarlardan biri olan Arthur Schnitzler(1862-1931) kahramanlarını yaratırken, çok yönlü ve donanımlı olmalarına öncelik vermiştir. Seçtiği figürlerin arka alanlarının derinlik psikolojisiyle örülü oluşu, onun kahramanlarına yüklediği zaman üstü değerlerle ölçülür. Bu yüzden daha yaşadığı dönemde yarının yazarı olmasını başarabilmiş ender yazarlardandır Schnitzler. Derinlik psikolojisinin kadın figür üzerindeki yoğunluğu bu açıdan kayda değerdir. Else, bu yoğunluk içerisinde döneminin toplumsal çirkefliliğinin ve çürümüşlüğüünün bir panoramasının izdüşümüdür.

Çağdaş Türk yazınında Schnitzlerle nerdeyse aynı paralellikte tematik ürünler veren İnci Aral da, kullandığı dil ve seçtiği kadın figürlerle okuruna aşkın ve derinlikli bir düşünce alanı yaratmayı başaran ender yazarlardandır. Bu çalışmada, Schnitzler'in “Fraulein Else”(1924) ve İnci Aral'ın “Gelin”(2006) adlı öykülerinde somutlaşan Else ve Melek adlı figürlerde, okur açısından ne gibi ruhsal çözümlemelerin yapılabileceğinin izlerini sürmeye çalıştım.

Anahtar Kelimeler: Dekadenz, derinlik psikolojisi, kadın figür.

Schnitzler'in Faulein Else adlı öyküsü yoğun nüanslarla örülü bir öyküdür. Kimi yaşamsal lezyonlarla biçimlenen kadın figür, okurun imgeleminde itilen kakılan (battered syndrom) bir imaj yaratmaktadır. Derin yaşamsal lezyonlara açık olan Else, bir bakıma Melek'in içine düştüğü patolojik kişilik sarsıntılarını paylaşır durumdadır.

Aral, “Kadın ve erkeği birlikte bir bütün olarak algılamak lazım. Kadının mutsuz olduğu yerde bir erkeğin mutlu olabilme şansı da sıfırdır” ifadelerinin ardında büyük bir olasılıkla şu düşünceyi formüleştirmeyi amaçlamaktadır: Birey olma yolunda tam başarı sağlayamayan toplumumuz, bencil olma yolunda tanımsız bir başarıya imza atmıştır.

Aral, bitimsiz bir performansla işlediği özelde kadın-erkek ilişkilerine odaklı çalışmalarında, genel çizgilerle de insanlar arası iletişimsizlik sorununa ve buna bağlı olarak gelişen mutsuz insan manzaralarına ışık tutar. O'na göre kadınlar, yazın dünyasında ezilmişliğin dilini kullanarak kimi açılımlara ön ayak olmak gibi bir sorumluluğun taşıyıcısı durumundadır.

* Y.Doç.Dr. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi ABD.

Schnitzler'in Faulein Else adlı öyküsü içerik bakımından bakıldığında, olay tanınmış bir avukatın güzel ve genç bir kızı olan Else'nin, zengin teyzesinin daveti üzerine İtalya'da tatil yaptığı sırada ailesinden aldığı bir mektupla tüm yaşamının alt üst olmasından sonra ölümle sonlanması etrafında dögümlenir. Else'nin yaşamına mal olan bu mektupta kısaca, babasının kumardaki borçlarının karşılanması gerektiği ve bunu da ancak Else'nin başarabileceği, bunun yolunun da Else ile aynı oteli paylaşan, zengin aile dostları olan Dorsday'dan ödünç olarak istemesinin son şansları olduğu gibi, yıkıcı ve ezinçlik dolu sürükleyici ifadeler yer almaktadır. On dokuz yaşlarındaki güzel ve genç kızları Else'den böylesi bir istekte bulunan ailesine yönelik olarak, genç kız Else (Özbek 2007: 63) yavaş yavaş sürüklendiği, istenmeyen sonun ilk soluğunu duyumsar. Çünkü aile dostları olan Dorsday, istenen parayı genç kız Else'nin onun karşısında çırılçıplak soyunması koşuluna bağlı olarak verebileceğini, ahlaksız bir teklif olarak bildirir. Zoraki bir isteğin karşısında, dayanılmaz bir kırılmalık burgacı içinde Else, istenilenleri intikam alma dürtüsünün vereceği ruhsal rahatlık inancıyla daha da ileriye götürerek gerçekleştirir. Daha sonra da aşırı dozda uyku ilacı alır ve kendine kıyar.

Aral'ın öyküsünde yer alan olay örgüsüne göz atacak olursak, Schnitzler'in öyküsünü andıran doku ve biçim özelliklerine rastlarız: Yahya adındaki erkek öykü kahramanı, rüyasında bulunduğu satılık bir kadının çizdiği profil ile okurun karşısına çıkar. Gelinlik içindeki "satılık ve kurbanlık" (s. 166) olarak kendini yazgı limanının kıyısına atmış Melek'in kadın adma bildik ezilmişlik fotoğrafıdır bu öykü. Yahya yalnız yaşar. Geçimini uyuşturucu kuryeliği yaparak sağlar. Bu alışkanlığını fakülte yıllarında edinmek zorunda kalmıştır. Bir gün gene müşterilerinden birine uyuşturucu sattıktan sonra geri dönerken, kimi iğrenç kimi ferahlatıcı düşünceler arasında, yol kenarında bulunan mezarlığın yakınından geçmek üzereyken, belli belirsiz bir gelinlik içinde birinin kendini arabasının önüne attığını fark eder gibi olur. Daha sonra hayalet bir kadın görünümünde olan bu esrarengiz kızla kısacık bir zaman dilimine sığacak kadar da olsa, zamanın insan yaşamına sindirdiği pek çok çürümüşlüğü, iğrentiyi ve aşağılanmışlığı istemeye istemeye yeniden solumak zorunda kalmasını konu edinir öykü. Adı Melek olan bu gelin, -burada Else'nin de aynı gelinlik çağlarında olması çok anlamlıdır- ailesi tarafından zorla istemediği birisiyle satılarak(s.185) evlendirilmek istendiğinden, sevdiği gençle kaçmış; oysa Else böyle bir ortamı yaratamamıştır, dolayısıyla Melek, ailesinin namusunu kirletmiştir (s.185). Burada Melek'in yaşadıklarının, içinde bulunduğu toplumun değer yargılarıyla karşı karşıya kalmasının baskın etkisi kendini hissettirmektedir. Ancak sevdiği gençle evleneceği gece Melek, ağabeyi ve kardeşi tarafından bir sandalla kaçırılıp, başına vurulup denize atılmıştır.

Her iki öyküde yer alan kadın profilinin izdüşümlerine baktığımızda, farklı kültür dünyalarında yer almalarına rağmen, değişmeyen tek olgunun kadının bildik yazgısı olduğuna tanık oluruz. Yüzyıllardır kadın olgusuna toplumsal değerler ölçeğinde, kendine biçilen imaja bakıldığında da gelinen

noktanın kadın imajı adına iç rahatlatıcı bir yerde olmadığı açıkça görülmektedir. Bundan dolayıdır ki, günümüzde uluslar arası düzeyde gerçekleştirilen buluşmalarda da olumsuz kadın profilinin halen tazeliğini koruyan sorunsal bir konumda olduğu ortadadır. Yakın zamanda “Toplumda ve Edebiyatta Kadın”(Çaman 2007) konulu söyleşide buluşan İnci Aral ve Zehra İpşiroğlu'nun yazarlık duyarlılığıyla, bulunduğumuz ülkede kadının pek çok nedenden dolayı saldırıya ve şiddete maruz kaldığına kimi açılımlarla vurgu yapmaları pek anlamlıdır. Ayrıca yazarların, neredeyse insanlık tarihiyle eş zamanlı bir ezilmişlik geçmişine sahip kadının, toplumsal olaylar karşısındaki duyarlılığının artmış olmasını da olumlu bir gelişme olarak değerlendirmeleri çağımız kadını adına anlamlı bir adımdır.

Zaman olgusunun yıpratmadığı yerleşik kadın anlayışının ezinçliği altında var olma çabası gösteren kadın, öykülerde çizilen profil açısından da sorunsal imajını korumaktadır. Derinlik psikolojisinin titiz gözlemcilik ayarıyla yapıtlarını biçimlendiren Schnitzler, ele aldığı figürler sayesinde çağının toplumsal sorunlarını birey ölçeğinde, onların iç dünyalarına girerek ortaya koymaya çalışmıştır. Öyküde yer alan figürün iç dünyası, çağın sorunsal yanının genel bir panoraması niteliği taşıdığından, bu uzantıdan bakıldığında insanın, çirkin insan ilişkileri boyutlarında söz konusu dönem hakkında bir gözleme sahip olması oldukça kolaylaşmaktadır. Bilindiği gibi, bu yansıtmaya en elverişli anlatım tekniği de içmonolog anlatım tekniğidir. Schnitzler, kadın figür Else yordamıyla içmonolog tekniğini en etkili biçimde kullanan nadir yazarlardandır.

Aral'ın kahramanlarını Schnitzler'in kahramanlarıyla buluşturan öğeler şunlardır: Ezinçlik duygusu, her şeye rağmen yaşamaya direnme, boşa çıkacağı bilinse de yavan bir çaba içinde oluş, ölüm gerçeğiyle yakın olma, isteklerin yarım kalışı ve bu gibi tatminsizliklerin neden olduğu psikolojik lezyonlar, zorlanmalar karşısında dirençsizlik, yaşama kaygısı, umutsuzluk, yüksek kırılma duygusu, yalnızlık duygusunun yol açtığı iç huzursuzluklar.

Else de Melek gibi genç, duygu dolu, heyecanla yaşama sarılmak arzusunu hep taşıyan, beklenti dünyaları çok desenli ve geniş olan bir figürdür. En belirgin olan öğe ise, her iki kadın kahramanda da ortak olarak ortaya çıkan istenmedik bir eyleme zorlama yoluyla yönlendirilmiş olmalarıdır. **Zorlanma motifi** olarak okurun karşısına çıkan bu olgu, toplumsal yaşamın en vazgeçilmez tutumu olarak, kadın imgesi için biçilmiş bir modeldir. Bu çizgide Else, Melek ile örtüşen yazgıyı paylaşmaktadır: “*Onlar beni o veya bu şekilde satsınlar diye yetiştirdiler.*”(s.355)

Her iki öyküde kadın profilinin belirginleştiği bu ortak çizgide Aral'ın figürü Melek, önce Yahya'nın rüyasında okurun karşısına çıkar:

“Satılık mısın? Diye soruyor ona Yahya. Başını üzgün bir biçimde öne eğerek ”Satılık ve kurbanlık” diye yanıtıyor bu soruyu gelin. “Al beni...”(s.166).

Bu denli benzer bir yazgıyı paylaşan Else ve Melek adeta içinde buldukları koşulların çizdiği, iki örtüşük kadın profili olarak, okurun karşısına çıkmaktadırlar. Schnitzler gibi, Aral da kalemini ustaca, bir kamera gibi, ya da fırça esnekliğinde ve duyarlılığında kullanarak, figürlerinin ruhsal sıkıntılarını okura taşımaktadır. İçinde yaşanan ve yine orada biçimlenen değer yargılarının sancılı bir uzantısı olarak ortaya çıkan “satılık”, “kurbanlık” gibi kadın adına aşağılayıcı bir tarzda belirginleşmiş değer ölçütleri, kadın için toplumsal değerlerden üzerine yansıyan keskin izdüşümlerdir.

Schnitzler’in yaşadığı dönemi etkisi altına alan yüzyılın sonu sendromu (fin de siecle), beraberinde bir takım olumsuzlukları, huzursuzlukları, çürümüşlüğü ve çirkef ilişki biçimlerini de insan yaşamına taşımıştır. Schnitzler’in yapıtlarının beslendiği bu çevresel etmenler, bireyi olduğundan fazla huzursuz etmiş ve onu sevgi ihtirasına veya bitimsiz bir buluşmanın pişmanlık-hüzün burgacında yuvalanmış “ölüm” olgusuna itmiştir(Hacker 1982; s. 41).

Freud, insanın iç dünyasının kimi istek odaklı ruhsal lezyonların neden olduğu tıkanmışlıklarla bir süre etkisiz-kapalı kalsa da, bu istek odaklı dürtülerin bir takım mental süreçleri etkinleştirdiğini ve bunları rüyalar biçiminde, ancak daha dingin bir davranış halinde ortaya çıkarttığını çözümlemelerinde ele almıştır.(Bz.: Matt 2001) Else ve Melek’in yaşamında, sözü edilen bu türden istek odaklı tatminsizliklerin, rüyalar biçiminde yansımaları ve gündüz düşleri gibi davranışlara dönüştüğüne tanık oluruz. Derinlik psikolojisinin dingin uzantıları halinde ortaya çıkan bu dönüşümlere en iyi anlatım biçimi iç monologlarla örülü anlatımdır. Melek’le aynı yazgıyı paylaşan Else, çevresinden gereken ilgiyi göremeyince, içine düştüğü yalnızlık halini öfke dolu duygularla dile getirir:

“Hayır hiç kimseyi görmek istemiyorum. Viyana’ya gitmek istemiyorum. Hiç kimseye gitmek istemiyorum. Hiçbir insana, babaya, anneye gitmek istemiyorum.”(s. 335)

Ezilmişlik ve terkedilmişlik duygusu içinde kıvranan Else gibi, Melek de olağanüstü ayrıntı zenginliği ile beslenen iç huzursuzluğunu şu ifadelerle yansıtır:

“‘Bilmiyorum’...dedi kadın inler gibi.[...] ‘Allah rızası için sür gidelim buradan...neresi olursa’[...] ‘Gidecek yerim yok sokağa atacaksan at, insafına kalmış artık...’ sesi kısıldı içli içli ağlamaya başladı”.(s. 173)

Duygular şölenine çevrilmiş olan Aral’ın öyküsünde yer alan kadın figür Melek, kopuk bir film şeridi gibi akan, -daha doğrusu akamayan, çakılı kalan-

yaşamını geniş zamanın daracık birimlerine sıkıştırılmış; soluksuz kalmış bir kadın profili çizmektedir okuruna.

Adler, İnsanı Tanıma sanatı.(Adler 2006) adlı yapıtının, Aşağılık Duygusunun Dengelenmesi, Saygınlık ve Üstünlük Çabası alt başlıklı bölümünde, aşağılık, güvensizlik ve yetersizlik duygularının, bireyin yaşadığı ortamda ön plana çıkma gibi özelliklerin daha çocukluk yıllarında belirginleşmeye başladığına işaret eder. Bu davranışların insandaki saygınlığa kavuşma eğiliminin doğurguları olduğuna vurgu yapar. İnsan duygularının ruhsal yaşamı dolduran ve algılarının da her zaman bir seçilmişlik özelliği taşıyan yanına dikkat çeker. İnsanın ruhsal yaşamının yetersizliğinin ittiği en acımasız, en ağır etkilerine Else'nin ve Melek'in iç dünyasında tanık oluyoruz. Else, teyzesinin oğlu Paul'a aşıkken, Melek de genç bir delikanlıya gönlünü kaptırmıştır. Her iki figürde de sevdiği kişiye bir nedenle kavuşamamanın yarattığı derin ruhsal sorunların sarsıcı yansımalarına rastlıyoruz. Bunların en başında da yalnızlık, ilgisizlik, itilmişlik ve güvensizlik gibi bireysel yanı ağır basan kişilik sorunları gelmektedir. Else, bu içsel boşluğunu,

“Herkes gerçekte bir diğerinden korkuyor, herkes yalnız.”(s. 337)

ifadeleri ile doldururken, Melek aynı türden iç huzursuzluklarını, dış dünyanın ve o dünyada yaşayan iğrençlik çamuruna bulanmış insanların üzerinden fısıldayarak özetler gibidir:

“Ben kendimi kaybettim. Hiçbir şey hatırlayamıyorum [...] korkmuyorum, uyumak istiyorum, çok yorgunum abi.”(s. 176)

Her iki öyküde göze çarpan en keskin ifadelerin ise, bir kadın için kullanılması olağan hale gelen, toplumsal yaşamın genel kodları arasına sinmiş bulunan; bir bakıma sıradanlaşan bir kavram haline dönüşmüş olan “satılık” olma imgesidir. Toplumsal değer yargıları açısından bakıldığında, yerleşik bir çağrışım alanına sahip bu olgu, kadın adına oldukça aşağılayıcı ve yıkıcı bir olumsuzluk içermektedir. Bu bir bakıma, bir kategori olarak kadının adının varlığını sorgulayıcı niteliktedir. Olumsuz bir içerikle yüklenilmiş olması da toplumun kadına bakışına yönelik yeterli bilgi sunmaktadır.

Her iki öyküde yer alan kadın figürlerden Else, yaşadıklarından ötürü intihar ya da ölüm içgüdüsünün sürükleyici etkisiyle, bir anlamda da yaşadığı çağın, toplumun, ortamın ve bunların ortak bileşkesi olan değer yargılarının çirkefliliğine bir haykırış olabileceği ve tüm bunlardan kendince intikam alma adına kendine kıyabilmiştir. Aral'ın kadın öykü figürü Melek ile ölüm olgusu arasındaki bağ ise, daha çok Melek üzerindeki belirleyici dış etkilerin sürükleyici olduğu bir sürecin içine giydirilmiştir. Melek, “ailenin namusu” uğruna ölüme sürüklenme hikayesini şu çarpıcı ifadelerle dile getirir:

“Geceyarısı...gelip aldılar, bir sandala attılar, denize açıldık. Kafama vurup suya attılar. Yüzdüm,çok yüzdüm.”(s. 185)

Adler, bireyin yaşamına mal olabilecek sıkıntılı süreçleri betimlerken, insan yaşamını beklenmedik sonuçlarla baş başa bırakabilecek güçlerden söz eder:

“Yani pek çok insan kendi içinde öyle güçler geliştirir ki, ilgili güçler günlük yaşamda etkinliğini sürdürmesine karşın, kendisi bunun bilincine varmaz pek. Bilinç altında yuvalanmış güçler insanların yaşamını etkiler ve üzerlerindeki örtü kaldırılıp ortaya çıkarılmadıkça, ciddi sonuçlar doğurabilirler.”(Adler 2006; 185)

Benzer uzantıda Nietzsche, adeta yozlaşan çağın (Dekadenz) fotoğrafını çeker ve yüzyılın sonunu, birey için de sonlu bir zaman dilimi olarak değerlendirir. Bu dilimde birey, sinir ve aynı zamanda ruh hastasıdır (beyin hastalıkları); güçlü görünen doğanın direncinin kırıldığına tanık olur. Hırçınlık, keder ve sevincin koordinatlarını oluşturur. Bencillik ve Ben’e yönelik tüm ihtiraslı sahiplenme eğilimleri, bireyin yaşamsal paradoksunun formülleşmiş biçimidir. Nihilizm bu yozlaşmanın önünde de, arkasında da yer alır (Nietzsche 2002; ss. 39-40).

Else, dış dünyadan kopuk bir halde, kendi iç dünyasında yarattığı hayal dünyasını sığınak olarak kullanır. Uyumsuzluk ve buna bağlı yalnızlık-korku gibi güven kırıcı huzursuzlukları kendi kendine yaratır. Etrafındaki her şeyin kendiliğinden, onun istediği boyutlarla biçimleneceği beklentisi hayal kırıklığını bir kat daha artırmaktadır. Buna bağlı olarak da yaşamdan gerektiği gibi zevk de alamamaktadır. Özbek, Edebiyat ve Psikanaliz adlı kitabının Genç Kız Else adlı bölümünde, kadın figür olarak Else’nin ruh dünyasının sorunsal izdüşümlerinin açılımını yaparken, onun yalnızlığının nedenlerini şu ifadelerle ortaya koyar:

“Şımartılma isteği hep yanıtız kalmıştır. Arzularını hayallerinde gerçekleştirme eğilimi giderek sağlıksız boyutlara ulaşmıştır. Onun beklentilerinde mutlu evlilikten çok, eşsiz olma baskındır. Bir fahişe olarak yaşamak özlemi onun hayallerine girmeye başlar. Düşlerindeki aşk imgesi, kendini cinsel yönden tatmin etme objesine dönüşür.” (Özbek 2007; 71)

Else’nin düşlerinde biçimlenen aşk imgesi, Melek’de ise kaçış dürtüsüyle uyuma, ama uyanmamacasına dek uyuma istencinin belirmesiyle ortaya çıkar. İçinde bulunduğu toplumsal değerlerin bileşkesinde alçaltıcı ve yıpratıcı baskılara karşı direnç gösterecek dik duruşu kendinde bulamayan Melek, çareyi kaçmakta bulur. Else, kendi iç huzursuzluklarını, zengin hayal dünyasıyla

dindirmeye çalışırken; Melek, kadın olarak kendisi için önceden çizilmiş olan yazgisından uzaklaşarak kurtulacağı yanlışlığı içinde çırpınmaktadır.

Her iki öykünün kadın figürleri olan Else ve Melek, içinde yaşadıkları çağın, ruhsal bunalımlarla örülmüş çıkışsız duvarları arasında kendilerince ölüm provası düşerler. Schnitzler de, Aral da öykü kahramanlarına **ölüm teması** içinde roller verirken, amaçladıkları sadece güzel sanatların bir dalı olan yazına, acıma eksenli düşerle yeni boyutlar katmak değil, bunun yanında okura, çağın çirkefliklerle yoğrulmuş panoramasını duyumsatmaktır.

Else, yaşadıkları karşısında sıkı sıkıya bağlı bulunduğu yaşama sevincinden karşı konulmaz bir itkiyle vazgeçmek zorunda kalır. Çağın, bireye dayattığı bu marazi hal, kaçınılmaz sonun besleyici ve tetikleyici faktörleri arasında yer alır. Çağın, yaşamı anlamsızlaştırdığı bu ara düzeyde Else, ölüm ve sonrasına yönelik kimi içsel devinimlere maruz kalır. Tüm değerlerin alt üst olduğu, bir takım yitiriliş duygularının insan yaşamına girdiği bu çağda, acı çekmeden ölmenin yolları aranır olmuştur. Anlamın, varlıktan silinip çekildiği böyle bir ortam, Else'nin erken ölümünü, acılarını hafifletici gizemli bir güç değerine dönüştürmüştür. Bu yükü, yaşlılık döneminin sıkıntılarını, yoksulluğu ve ümitsizliği tatmadan yaşama veda etmek arzusundadır:

“Duygular öldüğü, bunun için yaşam tamamen anlamsızlaştığı için o kadar yaşlı olmak korkunç olmalı”.(s. 327)

Aral'ın öykü kahramanı Melek için ölüm ve sonrası bir yandan Else ile aynı paralellikte seyreden, birbirine oldukça yakın olan olgular gibidir; diğer yandansa, Melek'in tüm ölümcül düşüncelerinin yanında yaşama tutunma çabalarının tetikleyici nedenleri gibidir. Melek'in yaşamını silikleştiren, anlamsızlaştıran olumsuz yaşantılarına rağmen, yine de yaşama çabasında olması ve yaşadıklarını toplumsal değerlerin tanıdık olan, yadırganacak gibi durmayan, sıradan gerçekleri gibi görmesi, toplumumuzun kadına olan bakış açısının en somut göstergesidir. Melek, tüm olumsuzluklara rağmen, yaşamının mutluluk adına son şansı olan Yahya ile evlenme teklifini geri çevirmesi, toplumdaki kendi yerini kendisinin belirleyebileceği hakkının doğuştan olmadığını, aksine kendisi için belirlenmiş olan yaşamı benimsemek zorunda olduğu inancından ileri gelmektedir:

“Çok isterdim, keşke olabilseydi!...]bana çok iyi davrandın ama...kalamam. Yerim burası değil. Hiç gitmek istemiyorum, seve seve kalırdım ama...[...Eğer ben...eğer...biliyorsun...” (s. 186)

Toplumsal değerlerin, kadının konumuna yönelik yoksayıcı tutumuna karşı bir sitemdir Else ve Melek'in kendilerince karşı duruşu. Bu tutum, çağın iç bulandırıcı dayatmalarına da bir karşı geliştirelir. Birey düzeyinde gelişen eleştirel bu tutum, yazının toplumsal işlevi açısından da kadın figürlerle somutlaşmış

birer modeldir. Her iki yazarın öykülerinde yer alan haykırış, o ana değin toplumsal yerini gerçek anlamda elde edememiş kadının trajik sesletimidir. Her iki kadın figürün, dönemin kadına bakış açısının aşağılayıcı tavrı altında yaşamlarına mal olsa da, kadınsı değerlerinden ödün vermeyen bir tutum sergilemeleri, dönemin değer yargıları açısından oldukça sarsıcı düşmektedir denebilir. Kadının onurunun korunması adına, içsel bir direniş halinde seyreden figürlerin yaşamı bir bakıma gelecekte aynı rolü üstlenmek zorunda kalacak olan kadınlara bir yol gösterici önemdedir denebilir.

Abstract : Arthur Schnitzler(1862-1931), wıch is situated in contemporary literature created his characters with profundity attributes. The figures he has choosed are density of psychoanalysis. His influence continues today too. İnci Aral as turkish author writes Works like Schnitzler. She is one of rare authors that accomplished to create thought- atmosphere to his readers. In this study I intended to comment psychoanalytical on stories of Schnitzlers “Fraulein Else” and Arals “Gelin”.

Key Words: Wreckage, psychoanalysis, women figure.

Kaynakça

- Adler, Alfred (2006): İnsan Tanıma Sanatı, (Çev.) Kamuran Şipal, say Yayınları, İstanbul.
- Aral, İnci (2006): Ruhumu Öpmeyi Unuttum, Epsilon, İstanbul.
- Budak, Selçuk (2003): Psikoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Çarman, Ali: 26 Kasım 2007 tarihinde Stuttgart’da “Dostluk ve Dayanışma Derneği” tarafından düzenlenen söyleşi.
- Hacker, Friedrich (1982): Im falschen Leben gibt es kein richtiges, In: Literatur und Kritik, 17.
- Friedrich, Nietzsche (2002): Güç İstenci, (Çev.) Sedat Umran, Birey yay. İstanbul.
- Lindken, Hans Ulrich(1999): Erläuterungen zu Arthur Schnitzler, Leutnant Gustl, Fräulein Else. 2., überarbeitete Auflage. Königs Erläuterungen und Materialien Band 374. Hollfeld, Bange.
- Matt, von Peter (2001): Literaturwissenschaft und Psychoanalyse, Reclam, Stuttgart.
- Özbek, Yılmaz (2007): Edebiyat ve Psikanaliz, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Schönau, Walter; Pfeiffer Joachim(2003): Einführung in die psychoanalytische Literaturwissenschaft, J.B. Metzler Verlag, Stuttgart.
- Schnitzler, Arthur (1970): Gesammelte Werke, Die Erzählenden Schriften, 2. Band, S. Fischer Verlag, Frankfurt a. M.